

Izlaganje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU, Miroslava Lajčáka, na Konferenciji o socijalnom dijalogu i socijalnom i ekonomskom razvoju u BiH

koju su organizirali Konrad Adenauer Stiftung, Fondacija Eduardo Frei i Centar za regionalni razvoj

Socijalni dijalog – ključni element u ekonomskom rastu i procesu evropske integracije

Dr. Kraus, dame i gospodo,

Prije svega bih želio zahvaliti organizatorima ove konferencije, ne samo zato što su osigurali priliku za današnju diskusiju nego i što su pružili podršku održivoj debati o socijalnom dijalogu u širem kontekstu socijalne i ekonomske reforme i razvojnog procesa u Bosni i Hercegovini. Ja znam da je naš sastanak danas dio šireg i konstruktivnog procesa.

Proces socijalnog dijaloga će postati sve značajniji kako se zemlja bude dalje kretala u procesu pristupa u EU. Stoga Delegacija Evropske komisije ovaj proces podstiče i promovira.

Vjerujem da je mnogima od vas poznato da ja, kao specijalni predstavnik EU, trenutno učestvujem u seriji debata širom Bosne i Hercegovine na temu integracije u EU.

Jedna od osnovnih tema ovih debata jeste investiranje i zapošljavanje. Ono što stalno slušam na ovim događajima jeste da građani žele da se njihovi političari usredsrede na stvaranje novih radnih mjesta i podizanje životnog standarda.

Meni je jasno – a vjerujem da će isto tako biti jasno i većini ljudi koji se nalaze u ovoj sali – da je stalan i efikasan dijalog o socijalnim i ekonomskim strategijama od prevashodnog značaja za postizanje dvostrukog cilja smanjenja broja nezaposlenih i podizanja životnog standarda.

Razlog za to je što socijalni dijalog stvara mehanizme koji mogu pomoći da se regulira oblast rada i zapošljavanja – a ovaj sektor je u samom središtu ekonomske aktivnosti.

Posebno mi je drago vidjeti da današnja diskusija pokriva ulogu socijalnih partnera u državama članicama EU i iskustvo susjednih zemalja u razvijanju modernog i efikasnog socijalnog dijaloga.

Evropski socijalni dijalog je integralni dio evropskog socijalnog modela i ima tradiciju više od 20 godina.

U Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori su već uspješno osnovana ekonomska i socijalna vijeća kao platforme za tripartitni dijalog. Danas imamo neprocjenjivu priliku da naučimo nešto novo o iskustvima drugih koji su prošli proces u koji Bosna i Hercegovina sada ulazi kao dio evropskog puta.

Trebam to naglasiti jer smatram da svi relevantni sudionici u Bosni i Hercegovini možda još uvijek nisu u potpunosti shvatili ključnu ulogu dijaloga među ekonomskim faktorima, prije svega kao instrument za ekonomski razvoj, a zatim i kao elementarni dio procesa pridruživanja.

Kao i u slučaju svakog drugog elementa procesa pridruživanja, izgradnja socijalnog dijaloga nije nešto što se mora raditi jer je samo sebi svrha ili zato što predstavlja neku vrstu misterioznog briselskog "uslova". Činjenica je da ovaj dijalog ima središnju ulogu u ekonomiji zemalja članica EU zato što on jednostavno funkcionira.

On omogućava rješavanje sporova i jača kapacitete svih sudionika – poslodavaca, radnika i vlasti – da doprinesu ekonomskim rezultatima na konstruktivan način. Istovremeno, on pomaže da se zaštite prava sudionika uključenih u proces, na primjer tako što omogućava postizanje dogovora o platama, jednakosti spolova i sigurnosti na poslu.

Nijedna od tih stvari nisu luksuz. One se tiču osnovnih ljudskih prava i prava iz radnog odnosa i direktno su povezane sa osnovnim zadatkom, a to je da preduzeća postanu efikasnija, produktivnija i socijalno odgovornija.

Drugim riječima, u dijalogu nema gubitnika. Nije stvar samo u razmjeni informacija, konsultacijama i učestvovanju u pregovorima; stvar je u tome da se uspostave mehanizmi koji omogućuju efikasno i brzo rješavanje problema kako bi se privreda mogla razvijati i donositi dobit i privrednim subjektima i drugim sudionicima.

Spomenuo sam da mnogi od sudionika u Bosni i Hercegovini možda još uvijek nisu u potpunosti shvatili ključnu ulogu dijaloga. Mislim da je možda prvi i neophodni korak za svaku od tri strane – vlasti, poslodavce i sindikate – prepoznati i javno priznati druge dvije strane kao legitimne partnere sa kojima se treba konsultovati o pitanjima ekonomske i socijalne politike, ne samo iz kurtoazije nego kao sa političkim i praktičnim resursima.

Zajedno sa ministrom Novićem koji će vam se pridružiti popodne, sa nama je gospođa Mišić, predsjednica Konfederacijesindikata BiH, i gospodin Imamović, predsjednik

Udruženja poslodavaca FBiH i kandidat za predsjednika Udruženja poslodavaca BiH, zajedno sa kolegama. Vaše prisustvo ovdje nije formalno – ono je od ključne važnosti.

Okupljanje i sastajanje političkih lidera sa poslodavcima i predstavnicima radnika nije nešto što treba biti ograničeno samo na konferencije koje organizuju međunarodne agencije. To je uobičajena i korisna funkcija javnog života u BiH. To je još jedan razlog zbog kojeg nam je potrebno funkcionalno Ekonomsko i socijalno vijeće BiH, bez daljnjih odgoda.

I kao što je mnogima poznato, socijalni partneri su više puta raspravljali i zahtijevali uspostavu efikasnog Ekonomskog i socijalnog vijeća na državnom nivou kao jedan od prioriteta.

Kada su vladini lideri potpisali Platformu za akciju prošlog oktobra, obavezali su se da će podržati inicijative i forume za konstruktivan dijalog između donosioca politika, poslodavaca i radnika. Svjedoci smo stabilnog, iako sporog, napretka u realizaciji obaveza preuzetih ovom Platformom. Zbog toga sam i dalje optimista i vjerujem da će ova konkretna obaveza – podrška konstruktivnom socijalnom dijalogu kroz uspostavu Ekonomskog i socijalnog vijeća BiH – biti realizovana u narednim mjesecima.

To će donijeti osjetne prednosti. Druge zemlje koje su uspostavile efikasne mehanizme i institucije za stalnu debatu o socijalnim i ekonomskim prioritetima uspjele su pretvoriti ovaj dijalog u značajan poticaj za pojačane ekonomske i socijalne reforme i veću konkurentnost.

Ovo su mehanizmi za rješavanje najznačajnijih problema sa kojima se Bosna i Hercegovina danas suočava, a to su visok stepen nezaposlenosti, neadekvatne socijalne usluge i sve rasprostranjenije siromaštvo.

Što prije približimo standardima EU ovaj dijalog između svih sudionika o socijalnim i ekonomskim strategijama u ovoj zemlji, prije ćemo uspjeti prevazići ovu situaciju i osigurati

brojnija i bolja radna mjesta za građane, te podići životni standard. Siguran sam da ćemo se svi složiti – to se nikada ne može uraditi dovoljno brzo.

Hvala vam za pažnju.